

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA ŽANA RIŠĀRA DELATŪRA
[JEAN RICHARD DE LA TOUR]

SECINĀJUMI,
sniegti 2023. gada 22. jūnijā¹

Lieta C-422/22

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu

**pret
TE**

(*Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Migrējoši darba ņēmēji – Sociālais nodrošinājums – Piemērojami tiesību akti – Regula (EK) Nr. 883/2004 – 76. pants – Savstarpējas informēšanas un sadarbības pienākums – Regula (EK) Nr. 987/2009 – A1 sertifikāts – Atsauksana pēc savas iniciatīvas – 6. un 16. pants – Izdevējiestādes pienākuma sākt dialoga un samierināšanas procedūru ar uzņēmējas dalībvalsts kompetento iestādi neesamība – 2. un 20. pants – Šīs iestādes pienākums pēc sertifikāta atsauksanas nekavējoties sniegt informāciju

I. Ievads

1. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Regulas (EK) Nr. 987/2009² interpretāciju, un konkrētāk – par šīs regulas 6. un 16. panta piemērošanu pēc analogijas A1 sertifikāta atsauksanas procedūrai.

2. Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar strīdu starp TE un *Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu* (Sociālās apdrošināšanas iestādes Toruņas filiāle, Polija; turpmāk tekstā – “ZUS”) par šīs iestādes lēmumu atsaukt A1 sertifikātu, kas pēc pieteikuma iesniedzēja lūguma apliecina viņa stāvokli Polijas tiesību aktu sociālā nodrošinājuma jomā laikposmā no 2016. gada 22. augusta līdz 2017. gada 21. augustam piemērošanas vajadzībām.

3. Tiesa vēl nav lēmusi par procedūru, kas piemērojama šādā gadījumā, kad A1 sertifikāts tiek atsaukts pēc iestādes, kas to izsniegusi, iniciatīvas. Izklāstīšu iemeslus, kuru dēļ šādā situācijā Regulas Nr. 987/2009 normas par šaubu gadījumiem attiecībā uz šāda sertifikāta derīgumu vai piemērojamo tiesību aktu noteikšanu nav atbilstīgas. Proti, uzskatu, ka tad, ja nav dialoga un

¹ Oriģinālvaloda – franču.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2009. gada 16. septembris), ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2009, L 284, 1. lpp.), ar grozījumiem, kuri izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 22. maija Regulu (ES) Nr. 465/2012 (OV 2012, L 149, 4. lpp.; turpmāk tekstā – “Regula Nr. 987/2009” vai “īstenošanas regula”).

samierināšanas procedūras A1 sertifikāta atsaukšanas pēc savas iniciatīvas gadījumā, attiecīgo dalībvalstu kompetentajām iestādēm *a posteriori* jāapmainās ar informāciju Savienības likumdevēja organizētās sadarbības ietvaros, lai netiktu skartas attiecīgo personu tiesības.

II. Atbilstošās tiesību normas

A. Regula (EK) Nr. 883/2004

4. Regulas (EK) Nr. 883/2004³ II sadaļā “Piemērojamo tiesību aktu noteikšana” ir ietverts 11.–16. pants.

5. Saskaņā ar šīs regulas 11. pantu:

“1. Personas, uz kurām attiecas šī regula, ir pakļautas tikai vienas dalībvalsts tiesību aktiem. Šos tiesību aktus nosaka saskaņā ar šo sadaļu.

[..]

3. Ievērojot 12.–16. pantu:

a) persona, kas veic darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā kādā dalībvalstī, ir pakļauta minētās dalībvalsts tiesību aktiem;

[..].”

6. Minētās regulas 13. panta “Darbības veikšana divās vai vairāk dalībvalstīs” 2. punktā ir noteikts:

“Persona, kas parasti veic darbību pašnodarbinātas personas statusā divās vai vairāk dalībvalstīs, ir pakļauta:

a) dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktiem, ja viņa būtisku savas darbības daļu veic šajā dalībvalstī;

vai

b) tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas viņas darbības interešu centrs, ja viņa nedzīvo kādā no dalībvalstīm, kurā veic būtisku savas darbības daļu.”

7. Atbilstoši Regulas Nr. 883/2004 72. panta a) punktam Administratīvā komisija sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinācijai (turpmāk tekstā – “Administratīvā komisija”) nodarbojas ar visiem administratīvajiem jautājumiem un interpretācijas jautājumiem, kas izriet no šīs regulas vai Regulas Nr. 987/2009 normām.

8. Regulas Nr. 883/2004 76. panta “Sadarbība” 3., 4. un 6. punktā ir noteikts:

“3. Šās regulas īstenošanas nolūkos dalībvalstu iestādes un [institūcijas] var tieši sazināties cita ar citu un ar attiecīgajām personām vai viņu pārstāvjiem.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2004, L 166, 1. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Regulu Nr. 465/2012 (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 883/2004” vai “pamatregula”).

4. Lai nodrošinātu šās regulas pareizu īstenošanu, iestādēm un personām, uz kurām attiecas šī regula, ir savstarpējas informēšanas un sadarbības pienākums.

Iestādes saskaņā ar labas pārvaldības principu atbild uz visiem pieprasījumiem pieņemamā termiņā un šajā sakarā attiecīgajām personām sniedz visu informāciju, kas vajadzīga, lai viņas varētu izmantot tiesības, kuras tām piešķirtas ar šo regulu.

[..]

6. Ja rodas grūtības, interpretējot vai piemērojot šo regulu, un tādēļ varētu tikt apdraudētas tādas personas tiesības, uz kuru tā attiecas, kompetentās dalībvalsts vai attiecīgās personas dzīvesvietas dalībvalsts iestāde sazinās ar attiecīgās(-o) dalībvalsts(-u) iestādi(-ēm). Ja pienācīgā termiņā nav iespējams rast risinājumu, attiecīgās iestādes var lūgt iesaistīties Administratīvo komisiju.”

B. Regula Nr. 987/2009

9. Regulas Nr. 987/2009 1., 2., 8. un 10. apsvērumā ir noteikts:

“(1) Ar [Regulu Nr. 883/2004] modernizē dalībvalstu sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšanas noteikumus, precizējot vajadzīgos pasākumus un procedūras noteikumu īstenošanai un raugoties, lai noteikumi tiktu vienkāršoti visu iesaistīto dalībnieku interesēs. Būtu jānosaka īstenošanas noteikumi.

(2) Efektīvāka un ciešāka sadarbība starp sociālā nodrošinājuma iestādēm ir būtisks faktors, lai ļautu tām personām, uz kurām attiecas [Regula Nr. 883/2004], izmantot savas tiesības visdrīzākajā laikā un ar vislabākajiem nosacījumiem.

[..]

(8) Dalībvalstīm, to kompetentajām iestādēm un sociālā nodrošinājuma iestādēm vajadzētu būt iespējai savstarpēji vienoties par vienkāršotām procedūrām un administratīvo kārtību, kuru tās uzskata par visefektīvāko un vispiemērotāko savu sociālā nodrošinājuma sistēmu kontekstā. Tomēr šādas vienošanās nedrīkstētu ietekmēt to personu tiesības, uz kurām attiecas [Regula Nr. 883/2004].

[..]

(10) Lai noteiktu kompetento iestādi, t.i., to iestādi, kuras tiesību akti ir piemērojami vai kurai ir pienākums izmaksāt konkrētus pabalstus, apdrošinātās personas un tās ģimenes locekļu objektīvā situācija ir jāpārbauda vairāk nekā vienas dalībvalsts iestādēm. Lai nodrošinātu attiecīgās personas aizsardzību periodā, kad notiek attiecīgā informācijas apmaiņa starp iestādēm, būtu jāparedz personas provizoriska dalība kādā no sociālā nodrošinājuma sistēmām.”

10. Regulas Nr. 987/2009 I sadaļas II nodaļā “Sadarbības un datu apmaiņas noteikumi” ir ietverts 2.–7. pants.

11. Šīs regulas 2. panta “Darbības joma un noteikumi datu apmaiņai starp iestādēm” 2. punktā ir paredzēts:

“Iestādes nekavējoties nodrošina vai apmainās ar visiem vajadzīgajiem datiem, lai noteiktu to personu tiesības un pienākumus, uz kuriem attiecas pamatregula. Šādus datus dalībvalstīm tieši pārsūta pašas iestādes vai netieši – ar sadarbības struktūru starpniecību.”

12. Regulas Nr. 987/2009 5. pantā “Citas dalībvalsts izsniegtu dokumentu un apstipriņošu pierādījumu juridiskais spēks” ir noteikts:

“1. Dalībvalsts iestādes izsniegtus dokumentus, kas norāda personas stāvokli pamatregulas un īstenošanas regulas piemērošanas vajadzībām, un apstipriņošos pierādījumus, uz kuru pamata dokuments ir izsniegts, citas dalībvalsts iestādes atzīst, ja tā dalībvalsts, kas tos izdeva, nav tos atsaukusi vai pasludinājusi par spēkā neesošiem.

2. Ja ir šaubas par dokumenta derīgumu vai to faktu pareizību, uz kuriem dokumentā norādītā informācija balstās, tās dalībvalsts iestāde, kas saņem dokumentu, lūdz izdevējiestādei nepieciešamo skaidrojumu un vajadzības gadījumā šā dokumenta atsaukumu. Izdevējiestāde pārskata dokumenta izsniegšanas pamatojumu un vajadzības gadījumā to atsauc.

3. Saskaņā ar 2. punktu, ja pastāv šaubas par attiecīgās personas sniegto informāciju, dokumenta vai apstipriņošu pierādījumu derīgumu vai to faktu pareizību, uz kuriem dokumentā norādītā informācija balstās, dzīvesvietas vai uzturēšanās vietas iestāde, ciktāl tas iespējams, pēc kompetentās iestādes lūguma veic attiecīgu informācijas vai dokumentu pārbaudi.

4. Ja attiecīgās iestādes nevar vienoties, kompetentās iestādes lietu var iesniegt Administratīvajā komisijā ne ātrāk kā mēnesi pēc dienas, kad iestāde, kas saņēma dokumentu, iesniedza savu pieprasījumu. Administratīvā komisija cenšas samierināt puses sešu mēnešu laikā no lietas iesniegšanas dienas.”

13. Regulas Nr. 987/2009 6. pants “Tiesību aktu provizoriska piemērošana un pabalstu provizoriska piešķiršana” ir formulēts šādi:

“1. Ja īstenošanas regulā nav paredzēts citādi, gadījumos, kad divu vai vairāku dalībvalstu iestādēm ir atšķirīgi viedokļi par piemērojamajiem tiesību aktiem, attiecīgajai personai provizoriski piemēro vienas dalībvalsts tiesību aktus [..].

[..].

2. Ja nav vienotības divu vai vairāk dalībvalstu iestāžu starpā par to, kurai iestādei būtu jānodrošina pabalsti naudā vai natūrā, attiecīgajai personai, kas varētu pieprasīt pabalstu, ja nebūtu domstarpību, provizoriski ir tiesības saņemt pabalstus, ko paredz tiesību akti, kurus piemēro personas dzīvesvietas iestāde, vai, ja persona nedzīvo vienā no attiecīgo dalībvalstu teritorijām, pabalstus, ko paredz tiesību akti, kurus piemēro iestāde, kam pirmajai iesniedza pieteikumu.

3. Ja attiecīgās iestādes nevar vienoties, kompetentās iestādes lietu var iesniegt Administratīvajā komisijā ne ātrāk kā mēnesi pēc dienas, kad radusies viedokļu nesaskaņa, kā minēts 1. un 2. punktā. Administratīvā komisija cenšas samierināt puses sešu mēnešu laikā no lietas iesniegšanas dienas.

4. Ja ir noskaidrots, ka piemērojami tiesību akti nav provizoriskās dalības dalībvalsts tiesību akti, vai ja iestāde, kas provizoriski piešķir pabalstu, nav kompetentā iestāde, tā iestāde, kuru atzīst par kompetento iestādi, tiek atzīta par tādu ar atpakaļejošu spēku, it kā viedokļu nesaskaņas nebūtu pastāvējušas, vēlākais no provizoriskās dalības dienas vai no attiecīgo pabalstu pirmās provizoriskās piešķiršanas.

5. Vajadzības gadījumā iestāde, kas ir atzīta par kompetentu, un iestāde, kura provizoriski ir izmaksājusi pabalstus naudā vai provizoriski ir saņēmusi iemaksas, nokārto attiecīgās personas finansiālo situāciju attiecībā uz iemaksām un pabalstiem, kas attiecīgā gadījumā provizoriski izmaksāti skaidrā naudā saskaņā ar īstenošanas regulas IV sadaļas III nodaļu.

Pabalstus natūrā, ko saskaņā ar 2. punktu provizoriski piešķir viena iestāde, saskaņā ar īstenošanas regulas IV sadaļu atmaksā kompetentā iestāde.”

14. Saskaņā ar šīs regulas 7. pantu “Pabalstu un iemaksu provizorisks aprēķins”:

“1. Ja vien īstenošanas regulā nav noteikts citādi, gadījumos, kad personai ir tiesības uz pabalstu vai ir jāveic iemaksa saskaņā ar pamatregulu, un kompetentajai iestādei nav visas informācijas par situāciju citā dalībvalstī, kas nepieciešama, lai aprēķinātu šā pabalsta vai iemaksas galīgo summu, šī iestāde pēc attiecīgās personas pieprasījuma piešķir šo pabalstu vai veic provizorisku šīs iemaksas aprēķinu, ja šāds aprēķins ir iespējams, balstoties uz informāciju, kas ir minētās iestādes rīcībā.

2. Attiecīgo pabalstu vai iemaksu pārrēķina, kad visi apstiprinošie pierādījumi vai dokumenti ir iesniegti attiecīgajai iestādei.”

15. Minētās regulas II sadaļā “Piemērojamo tiesību aktu noteikšana” ir ietverts 14.–21. pants.

16. Šīs pašas regulas 16. pantā “Pamatregulas 13. panta piemērošanas procedūra” ir noteikts:

“1. Persona, kas veic darbības divās vai vairāk dalībvalstīs, informē dzīvesvietas dalībvalsts kompetentās iestādes norādīto iestādi.

2. Norādītā dzīvesvietas iestāde nekavējoties nosaka, kādi tiesību akti attiecīgajai personai jāpiemēro, ņemot vērā pamatregulas 13. pantu un īstenošanas regulas 14. pantu. Šī sākotnējā noteikšana ir provizoriska. Iestāde informē norādīto iestādi katrā no dalībvalstīm, kurā tiek veiktas darbības, par piemērojamo tiesību aktu provizorisku noteikšanu.

3. Piemērojamo tiesību aktu provizoriskā noteikšana, kā paredzēts 2. punktā, kļūst galīga divu mēnešu laikā, kopš attiecīgo dalībvalstu kompetento iestāžu norādītās iestādes saņēmušas par to informāciju saskaņā ar 2. punktu, ja vien tiesību akti jau nav bijuši galīgi noteikti, pamatojoties uz 4. punktu, vai ja vismaz viena no attiecīgajām iestādēm minētā divu mēnešu termiņa beigās informē dzīvesvietas dalībvalsts kompetento iestāžu norādīto iestādi par to, ka tā vēl nevar atzīt noteikšanas rezultātu vai ka tai šajā jautājumā ir atšķirīgs viedoklis.

4. Ja sakarā ar nenoteiktību par piemērojamo tiesību aktu noteikšanu jāsazinās divu vai vairāk dalībvalstu iestādēm, pēc vienas vai vairāk attiecīgo dalībvalstu kompetento iestāžu norādīto iestāžu vai pašu kompetento iestāžu pieprasījuma attiecīgajai personai piemērojamos tiesību aktus nosaka vienojoties, ņemot vērā pamatregulas 13. pantu un attiecīgos īstenošanas regulas 14. panta noteikumus.

Kad atšķiras attiecīgo iestāžu vai kompetento iestāžu viedokļi, šis struktūras cenšas vienoties saskaņā ar iepriekš izklāstītajiem nosacījumiem un piemēro pamatregulas 6. pantu.

[..]”

17. Regulas Nr. 987/2009 19. panta “Informācijas sniegšana attiecīgajām personām un darba devējiem” 2. punktā ir paredzēts:

“Pēc attiecīgās personas vai darba devēja lūguma tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kuras tiesību akti ir piemērojami, ievērojot pamatregulas II sadaļu, nodrošina apliecinājumu, ka šādi tiesību akti ir piemērojami, un vajadzības gadījumā norāda, līdz kuram datumam un ar kādiem nosacījumiem.”

18. Regulas Nr. 987/2009 20. pantā “Iestāžu sadarbība” ir noteikts:

“1. Attiecīgās iestādes tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kuras tiesību aktus piemēro personai, ievērojot pamatregulas II sadaļu, dara pieejamu informāciju, kas vajadzīga, lai noteiktu dienu, no kuras minētie tiesību akti kļūst piemērojami, un iemaksu apmēru, kuras minētajai personai un tās darba devējam jāmaksā saskaņā ar minētajiem tiesību aktiem.

2. Tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kuras tiesību aktus piemēro personai, ievērojot pamatregulas II sadaļu, nodrošina informāciju par dienu, kad šo tiesību aktu piemērošana stājas spēkā, tās dalībvalsts kompetentās iestādes norādītajai iestādei, kuras tiesību aktiem minētā persona bija pakļauta kā pēdējiem.”

III. Pamatlietas fakti un prejudiciālie jautājumi

19. TE, uzņēmējs, kurš ierakstīts Polijas Komercreģistrā un veic darbību pašnodarbinātas personas statusā un kura ienākumus apliek ar nodokļiem Polijā, 2016. gada 11. augustā ar sabiedrību, kuras juridiskā adrese ir Varšavā (Polija), parakstīja līgumu, saskaņā ar kuru viņam Francijā konkrētā projektā no 2016. gada 22. augusta līdz projekta beigām bija jāsniedz pakalpojumi, kas parasti ietilpst būvlaukuma otrā vadītāja (*second site manager*) pienākumos.

20. Pamatojoties uz šo līgumu, ZUS⁴ izsniedza A1 sertifikātu⁵, kurā apliecināts, ka laikposmā no 2016. gada 22. augusta līdz 2017. gada 21. augustam (turpmāk tekstā – “apstrīdētais laikposms”) TE bija piemērojami Polijas tiesību akti.

⁴ Rakstveida apsvērumos ZUS precizēja, ka šis sertifikāts ir izdots 2016. gada 19. augustā, ka tas ir balstīts uz Regulas Nr. 883/2004 13. panta 2. punktu, jo tas reglamentē attiecīgās personas – kura veic darbību pašnodarbinātas personas statusā divās vai vairāk dalībvalstīs – situāciju, un ka tas ir nosūtīts Francijas kompetentajai iestādei.

⁵ Kā atgādināts 2023. gada 2. marta spriedumā *DRV Intertrans* un *Verbraeken J. en Zonen* (C-410/21 un C-661/21, turpmāk tekstā – “spriedums *DRV Intertrans*”, EU:C:2023:138, 42. punkts un tajā minētā judikatūra), “A1 sertifikāts, ar kuru tika aizstāta [Padomes Regulā (EEK) Nr. 574/72 (1972. gada 21. marts), ar kuru nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EEK) Nr. 1408/71 par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā (OV 1972, L 74, 1. lpp.),] paredzētā apliecība E 101, atbilst standarta veidlapai, kuru saskaņā ar Regulas Nr. 987/2009 II sadaļu izsniedz iestāde, ko norādījusi tās dalībvalsts kompetentā iestāde, kuras tiesību akti sociālā nodrošinājuma jomā ir piemērojami, lai saskaņā tostarp ar šīs regulas 19. panta 2. punkta formulējumu apliecinātu, ka uz darba ņēmējiem, kas nonākuši kādā no situācijām, kuras minētas Regulas Nr. 883/2004 II sadaļā, attiecas šis dalībvalsts tiesību akti”. Skat., piemēram, praktiskos skaidrojumus un veidlapas paraugu, kas pieejami *Centre des liaisons européennes et internationales de sécurité sociale* (Eiropas un starptautiskais sociālā nodrošinājuma sadarbības centrs, Francija) tīmekļvietnē: <https://www.cleiss.fr/reglements/a1.html>.

21. Pēc pārskatīšanas *ZUS* pēc savas iniciatīvas konstatēja, ka apstrīdētajā laikposmā TE veicis darbību tikai vienā dalībvalstī, proti, Francijā. Tādējādi ar 2017. gada 1. decembra lēmumu (turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”) *ZUS* atsauc šo A1 sertifikātu⁶ un uzskatīja, ka apstrīdētajā laikposmā TE nebija piemērojami Polijas tiesību akti. Uzskatot, ka atbilstīgā norma, pēc kuras nosakāmi TE piemērojami tiesību akti, ir Regulas Nr. 883/2004 11. pants, *ZUS* pieņēma šo lēmumu, pirms tam neievērodama Regulas Nr. 987/2009 16. pantā paredzēto procedūru⁷, lai, apspriežoties ar Francijas kompetento iestādi, noteiktu piemērojamus tiesību aktus.

22. TE pārsūdzēja apstrīdēto lēmumu *Sąd Okręgowy w Toruniu* (Toruņas apgabaltiesa, Polija). Šī tiesa 2019. gada 5. jūnija spriedumā pauda uzskatu, ka, no vienas puses, apstrīdētajā laikposmā TE nestrādāja tikai vienā dalībvalstī, tādējādi uz viņu attiecās Regulas Nr. 883/2004 13. panta 2. punkts, un, no otras puses, *ZUS* nebija izsmēlusi Regulas Nr. 987/2009 6., 15.⁸ un 16. pantā paredzēto apspriešanās procedūru, lai gan šī procedūra esot obligāta, nosakot piemērojamus tiesību aktus. Tādējādi tiesvedības gaitā šī tiesa lūdza *ZUS* sākt minēto sadarbības procedūru ar Francijas kompetento iestādi, tomēr *ZUS* to atteicās darīt, uzskatīdama, ka tas nav pamatoti. Lai izvairītos no situācijas, ka uz TE neattiektos neviena sociālā nodrošinājuma sistēma, *Sąd Okręgowy w Toruniu* (Toruņas apgabaltiesa) nosprieda, ka apstrīdētajā laikposmā uz TE ir attiekušies Polijas tiesību akti, un tādējādi atstāja spēkā pamatlietā aplūkojamo A1 sertifikātu.

23. Ar 2020. gada 5. februāra spriedumu *Sąd Apelacyjny w Gdańsku* (Apelācijas tiesa Gdaņskā, Polija) noraidīja *ZUS* apelācijas sūdzību par šo spriedumu.

24. *ZUS* pārsūdzēja šo spriedumu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa). Tā norāda, ka, tā kā aplūkojamā A1 sertifikāta atsaukšanai bija iepriekš jāizmanto Regulā Nr. 987/2009 paredzētā apspriešanās procedūra, apstrīdētajā lēmumā esot pieļauts pārkāpums, kuru esot iespējams novērst tikai procedūrā pašā *ZUS*. Tādējādi tiesas nolēmumi, ko pieņēmušas *Sąd Okręgowy w Toruniu* (Toruņas apgabaltiesa) un *Sąd Apelacyjny w Gdańsku* (Apelācijas tiesa Gdaņskā), esot kļūdaini, jo šīm tiesām bija jānodod lieta atpakaļ *ZUS*, lai tā sadarbībā ar kompetento Francijas iestādi pārskatītu šo A1 sertifikātu, nevis lemtu par piemērojamiem tiesību aktiem.

25. Šādos apstākļos *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) Vai tās [dalīb]valsts iestādei, kura ir izsniegusi A1 sertifikātu un kura pēc savas iniciatīvas – bez attiecīgās dalībvalsts kompetentās iestādes pieprasījuma – vēlas atcelt, atsaukt vai atzīt par spēkā neesošu izsniegto sertifikātu, ir pienākums veikt samierināšanas procedūru ar citas dalībvalsts kompetento iestādi pēc analogijas ar noteikumiem, kas ir piemērojami saskaņā ar [Regulas Nr. 987/2009] 6. un 16. pantu?
- 2) Vai samierināšanas procedūra ir jāveic vēl pirms izsniegtā sertifikāta atcelšanas, atsaukšanas vai atzīšanas par spēkā neesošu, vai arī atcelšana, atsaukšana vai atzīšana par spēkā neesošu [saskaņā ar Regulas Nr. 987/2009 16. panta 2. punktu] ir iepriekšēja un pagaidu [..] un kļūst galīga, ja attiecīgā [citas] dalībvalsts iestāde neiebilst vai neizsaka atšķirīgu viedokli šajā jautājumā?”

⁶ Iesniedzējtiesa *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) norāda, ka šis lēmums tika pieņemts saskaņā ar 1998. gada 13. oktobra *ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych* (Likums par sociālās nodrošināšanas sistēmu; 2021. gada *Dz. U.*, 430. pozīcija) 83.a panta 1. punktu.

⁷ Skat. šo secinājumu 16. punktu.

⁸ Saskaņā ar šī panta nosaukumu šajā pantā ir noteikta pamatregulas 11. panta 3. punkta b) un d) apakšpunkta, 11. panta 4. punkta un 12. panta (par informācijas sniegšanu attiecīgajām iestādēm) piemērošanas procedūra.

26. ZUS, Polijas, Beļģijas, Čehijas un Francijas valdības, kā arī Eiropas Komisija iesniedza rakstveida apsvērumus.

IV. Juridiskā analīze

27. Ar abiem prejudiciālajiem jautājumiem, kurus, manuprāt, var izskatīt kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Regulas Nr. 987/2009 6. un 16. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka iestāde, kura pēc pārbaudēm, ko tā veikusi pēc savas iniciatīvas, ir konstatējusi, ka ir kļūdaini izsniegusi A1 sertifikātu, var to atsaukt, iepriekš nesākot dialoga un samierināšanas procedūru ar attiecīgo dalībvalstu kompetentajām iestādēm, lai noteiktu piemērojamos tiesību aktus.

28. Uzreiz ir jākonstatē, ka nedz Regulā Nr. 883/2004, nedz Regulā Nr. 987/2009 nav ietverta neviena norma, kas būtu tieši piemērojama šīs lietas apstākļos, kuros A1 sertifikāts ir atsaukts.

29. Regulas Nr. 883/2004 76. panta 6. punktā ir noteikta tikai vispārēja *dialoga un samierināšanas procedūras* sistēma, jo pirmā ir priekšnoteikums otrajai⁹. Regulā Nr. 987/2009 ir noteiktas situācijas, kad šī procedūra tiek īstenota.

30. Tādējādi attiecībā uz A1 sertifikāta atsaukšanu tikai pēdējās minētās regulas 5. pantā ir paredzēta īpaša procedūra, “*ja ir šaubas par dokumenta*[, kas apliecina personas stāvokli,] derīgumu vai to faktu pareizību, uz kuriem dokumentā norādītā informācija balstās”¹⁰.

31. Dažādie šīs procedūras posmi, kuri aprakstīti minētā 5. panta 2.–4. punktā, ir paredzēti, lai, no vienas puses, kompetentajām iestādēm savstarpēji apspriežoties, savāktu informāciju, kas vajadzīga, lai apstiprinātu vai neapstiprinātu A1 sertifikāta derīgumu, un lai, no otras puses, pārvarētu iespējamās to savstarpējās domstarpības¹¹.

32. No šīm normām skaidri izriet, ka minētā procedūra tiek īstenota pēc “tās dalībvalsts iestād[es], kas saņem dokumentu”, iniciatīvas”¹². Tādēļ neviena norma nereglamentē situāciju, kad izdevējiesādei pēc pārbaūžu veikšanas pēc savas iniciatīvas nav nekādu šaubu par to, ka A1 sertifikāts ir jāatsauc¹³.

33. Tādējādi Tiesai uzdotajos prejudiciālajos jautājumos ir lūgts norādīt, vai, ņemot vērā Regulas Nr. 883/2004 un Nr. 987/2009, kā arī to interpretāciju Tiesas judikatūrā, A1 sertifikātu var atsaukt tikai pēc iepriekšējas *apspriešanās* starp attiecīgo dalībvalstu kompetentajām iestādēm, lai noteiktu attiecīgajai personai piemērojamos tiesību aktus.

⁹ Skat. arī Lēmuma A1 (2009. gada 12. jūnijs) par dialoga un saskaņošanas procedūras izveidošanu jautājumos par dokumentu derīgumu, piemērojamo tiesību aktu noteikšanu un par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 883/2004 paredzēto pabalstu sniegšanu (OV 2010, C 106, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “Lēmums A1”) 10. un 11. apsvērumu, kā arī 1., 2. un 17. punktu. Skat. arī spriedumu, 2017. gada 27. aprīlis, *A-Rosa Flussschiff* (C-620/15, turpmāk tekstā – “spriedums A-Rosa Flussschiff”, EU:C:2017:309, 58. punkts, attiecībā uz Padomes Regulas (EEK) Nr. 1408/71 (1971. gada 14. jūnijs) par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā (OV 1971, L 149, 2. lpp.), 84.a panta 3. punktu, kura normas ir pārņemtas Regulas Nr. 883/2004 76. panta 6. punktā).

¹⁰ Šī panta 2. punkts. Mans izcēlums.

¹¹ Skat. spriedumu *DRV Intertrans* (46. punkts).

¹² Minētā 5. panta 2. punkts.

¹³ Šajā gadījumā attiecībā uz atsaukšanas iemeslu, kas izriet no tā, ka attiecīgā persona nestrādāja divās dažādās dalībvalstīs, skat. šo secinājumu 21. punktu.

34. *Attiecībā uz tiesisko regulējumu*, kurā iekļaujas iesniedzējtiesas uzdotie jautājumi, pirmām kārtām, jāatgādina, ka, no vienas puses, Regulā Nr. 987/2009 ir kodificēta Tiesas judikatūra par apliecības E 101¹⁴ darbības jomu un tiesiskajām sekām, kā arī par procedūru, kura jāievēro, lai *atrisinātu iespējamus strīdus starp attiecīgo dalībvalstu iestādēm* par šīs apliecības derīgumu vai pareizību¹⁵.

35. No otras puses, šajā regulā tādējādi ir nostiprināti principi, kuri izriet no šīs judikatūras, proti:

- šāda sertifikāta saistošais raksturs, kas balstīts uz piemērojamo valsts tiesību aktu unikalitātes, lojālas sadarbības un tiesiskās drošības imperatīvajiem noteikumiem, kam īpaša nozīme piešķirta arī Regulā Nr. 883/2004¹⁶,
- *izdevējiestādes ekskluzīvā kompetence izvērtēt to derīgumu*¹⁷, kā arī
- dialoga procedūras starp attiecīgo dalībvalstu kompetentajām iestādēm un samierināšanas procedūras Administratīvajā komisijā izmantošana, lai *izšķirtu strīdus* starp šīm iestādēm gan saistībā ar *dokumentu pareizību*, gan saistībā ar attiecīgajam darba ņēmējam *piemērojamo tiesību aktu noteikšanu*¹⁸.

36. Tādējādi, otrām kārtām, šķiet, ka *Savienības likumdevējs nav paredzējis plašu šīs dialoga un samierināšanas procedūras piemērošanas jomu*, atstājot to īpašām lojālas sadarbības vajadzībām¹⁹.

37. Vēlos norādīt arī, ka Komisijas Praktiskajā rokasgrāmatā par tiesību aktiem, kas piemērojami Eiropas Savienībā (ES), Eiropas Ekonomikas zonā (EEZ) un Šveicē²⁰, ir minēti gadījumi, kad pēc izdevējiestādes iniciatīvas tiek pārskatīta attiecīgās personas situācija, tāpēc attiecīgā gadījumā sertifikāts tiek atsaukts. Tomēr tajā nav ietverts neviens ieteikums par dialoga un samierināšanas

¹⁴ Apliecība E 101 ir aizstāta ar A1 sertifikātu. Skat. šo secinājumu 4. zemsvītras piezīmi.

¹⁵ Skat. spriedumu *DRV Intertrans* (43. un 52. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

¹⁶ Skat. spriedumus, 2020. gada 16. jūlijs, *AFMB* u.c. (C-610/18, EU:C:2020:565, 72. un 74. punkts), kā arī *DRV Intertrans* (43. un 54. punkts un tajos minētā judikatūra). Lietā, kurā tika pieņemts šis spriedums, A1 sertifikāta iedarbība bija provizoriski apturēta ar izdevējiestādes lēmumu. Tiesa nosprieda, ka, ņemot vērā Regulas Nr. 987/2009 5. panta 1. punkta formulējumu, tikai šī sertifikāta atsaukšana var atņemt tam saistošo iedarbību (48., 49., 51. un 59. punkts).

¹⁷ Par LES 4. panta 3. punktā noteikto lojālas sadarbības principu, kas liek izdevējiestādei pareizi izvērtēt faktus, kuri ir būtiski, lai piemērotu noteikumus attiecībā uz piemērojamo tiesību aktu sociālā nodrošinājuma jomā noteikšanu, un tādējādi nodrošināt apliecībā E 101 (kas kļuvusi par A1 sertifikātu) ietvērto norāžu pareizību, skat. spriedumu *A-Rosa Flussschiff* (39. punkts un tajā minētā judikatūra). Tiesa ir nospriedusi arī, ka šis princips ir piemērojams, pat ja Administratīvā komisija ir secinājusi, ka sertifikāts izsniegts kļūdaini (skat. spriedumu, 2018. gada 6. septembris, *Alpenrind* u.c. (C-527/16, turpmāk tekstā – “spriedums *Alpenrind* u.c.”, EU:C:2018:669, 64. punkts)), vai kādas dalībvalsts tiesās ir iesniegta prasība tiesvedībā, kas ierosināta pret darba devēju par faktiem, kuri var atklāt sertifikātu krāpniecisku iegūšanu vai izmantošanu (skat. spriedumu, 2020. gada 2. aprīlis, *CRPNPAC* un *Vueling Airlines* (C-370/17 un C-37/18, turpmāk tekstā – “spriedums *Vueling*”, EU:C:2020:260, 86. punkts)).

¹⁸ Skat. spriedumu *DRV Intertrans* (43. un 55. punkts). Šajā spriedumā Tiesa nosprieda arī, ka iestāde, kas izsniegusi aplūkojamās A1 sertifikātus un kurai dialoga un samierināšanas procedūrā ir lūgts tos atsaukt, nevar nolemt atlikt šo sertifikātu derīguma pārskatīšanu un attiecīgajiem darba ņēmējiem piemērojamās sociālā nodrošinājuma sistēmas novērtēšanu līdz brīdim, kad tiek pabeigta tās dalībvalsts tiesā izskatāmā krimināllieta, kurā darbs tiek veikts (27., 53., 55. un 63. punkts).

¹⁹ Šo likumdošanas izvēli varētu pamatot arī ar nelielu izskatāmo gadījumu skaitu. Skat. statistikas datus Komisijas ziņojumā *Posting of workers, Report on A1 Portable Documents issued in 2020* (“Darba ņēmēju norīkošana darbā, ziņojums par 2020. gadā izsniegtajiem A1 portatīvajiem dokumentiem”), 2021. gada oktobris, it īpaši piezīmi 5. punktā un 20. tabulu, kurā lasāms, ka kļūdu gadījumi atbilst mazāk nekā 0,1 % no kompetento dalībvalstu izsniegto sertifikātu skaita. Skat. arī 22. tabulu par atsaukto sertifikātu skaitu. Analīze ir šāda (21. tabulā): “Absolūtos skaitļos vislielāko A1 sertifikātu skaitu ir atsaukušas Polija (528 [..]) un Slovākija (766 [..]). Relatīvā izteiksmē (proti, procentos no kopējā izsniegto sertifikātu skaita) visas dalībvalstis, kas iesniegušas skaitļus, ir atsaukušas mazāk nekā 1 % no kopējā 2020. gadā izsniegto A1 sertifikātu skaita. Piemēram, Polija un Slovākija ir atcēlušas attiecīgi 0,1 % un 0,7 % no kopējā 2020. gadā izsniegto A1 sertifikātu skaita. Tomēr ir jāņem vērā, ka [..] A1 sertifikāti, kas izsniegti 2019. gadā vai pat agrāk, varēja tikt atsaukti 2020. gadā. Attiecībā uz Poliju atsaukto A1 sertifikātu skaits salīdzinājumā ar 2019. gadu ir ievērojami samazinājies (no 1197 [..] 2019. gadā līdz “tikai” 528 [..] 2020. gadā).” [Neoficiāls tulkojums.]

²⁰ Administratīvās komisijas izstrādātā un apstiprinātā Praktiskā rokasgrāmata, kas pieejama šādā interneta adresē: <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=11366&langId=lv> (turpmāk tekstā – “Praktiskā rokasgrāmata”), it īpaši 27. lappuses pirmā rindkopa un 36. lappuses priekšpēdējā rindkopa.

procedūras īstenošanu. Tāpat ir ar Lēmumu A1²¹, kurā aplūkota vienīgi situācija, kad vai nu iestāde pauž šaubas par citas dalībvalsts iestādes izdota dokumenta derīgumu, vai arī pastāv atšķirības viedokļos par piemērojamo tiesību aktu noteikšanu²².

38. Šis konstatējums, kuram piekrīt visi lietas dalībnieki, kas iesnieguši rakstveida apsvērumus, manuprāt, ir savstarpējās uzticības principa loģiskas un imperatīvas sekas²³. Tas attaisno izdevējiestādes pieņemtā lēmuma – izsniegt sertifikātu – pamatotības atzišanu²⁴ bez citām formalitātēm. Tādējādi šis princips ir jāpiemēro arī attiecībā uz lēmumu to atsaukt vienpusēji, ja nav šaubu par objektīvo situāciju²⁵, kādā ir attiecīgā persona²⁶. Citiem vārdiem, tās sistēmas dēļ, kura īstenota ar Regulu Nr. 987/2009, pamatojoties uz principiem, kuri noteikti Regulā Nr. 883/2004, ir grūti iedomāties, ka sertifikāta atsaukšanai būtu vajadzīga citas dalībvalsts iestādes piekrišana vai pat iepriekšēja apspriešanās, vēl jo vairāk šādā gadījumā²⁷. Turklāt, ja ir notikusi krāpšana, atsaukšana ir jāveic izdevējiestādei²⁸.

39. Trešām kārtām, Savienības likumdevēja nevēlēšanos pieņemt īpašas normas šādā situācijā apstiprina vēl divi konstatējumi. No vienas puses, tikai “nenoteiktīb[as] par piemērojamo tiesību aktu noteikšanu”²⁹ un Regulas Nr. 883/2004 13. panta piemērošanas gadījumā Regulas Nr. 987/2009 16. panta 4. punktā ir paredzēti *kontakti starp kompetentajām iestādēm*³⁰.

40. No otras puses, *provizoriskie risinājumi* attiecīgās personas *aizsardzībai* attiecībā uz piemērojamiem tiesību aktiem, kā arī pabalstu piešķiršanu šīs regulas 6. pantā paredzēti tikai tad, ja šīm iestādēm ir “atšķirīgi viedokļi” vai “viedokļu nesaskaņas”³¹. Šāds apspriešanās gadījumu ierobežojums, manuprāt, atbilst ātruma prasībai³², kāda izvirzīta attiecīgās personas situācijai piemērojamo tiesību aktu noteikšanā, un nepieciešamībai nepalielināt vēršanās Administratīvajā komisijā gadījumu skaitu, kā paredzēts minētās regulas 5. panta 4. punktā, kā arī 6. panta 3. punktā³³.

²¹ Kā Tiesa atgādinājusi 2018. gada 11. jūlija spriedumā Komisija/Beļģija (C-356/15, EU:C:2018:555, 111. punkts), Lēmumam A1 nav normatīva rakstura. Tomēr saskaņā ar pastāvīgo judikatūru šis lēmums var palīdzēt sociālā nodrošinājuma iestādēm, kurām uzdots piemērot Savienības tiesību normas šajā jomā (skat. šī paša sprieduma 110. punktu un tajā minēto judikatūru).

²² Skat. šī lēmuma 1. punktu.

²³ Skat. spriedumu, 2020. gada 14. maijs, *Bouygues travaux publics* u.c. (C-17/19, EU:C:2020:379, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).

²⁴ Turklāt Tiesa ir nospriedusi, ka sertifikātu saistošo iedarbību neietekmē iespējamie pārkāpumi. Skat. spriedumu, *Alpenrind* u.c. (76. punkts).

²⁵ Skat. Regulas Nr. 987/2009 10. apsvērumu un šo secinājumu 34. zemsvītras piezīmi.

²⁶ Šajā gadījumā *ZUS* rakstveida apsvērumos ir uzsvērusi – konstatējums, ka TE *neveica* darbību Polijā laikposmā, uz kuru attiecas tās izsniegtais A1 sertifikāts, neradīja nekādas šaubas par pienākumu to atsaukt, jo tas bija pamatots ar Regulas Nr. 883/2004 13. pantu. Šajā ziņā šis gadījums ļoti atšķiras no gadījuma, kad rodas grūtības, izvērtējot attiecīgās personas darbības. Konkrētus paskaidrojumus un piemērus skat. Praktiskajā rokasgrāmatā, 22. un nākamās lpp.

²⁷ Tieši pretēji, būtu jāparedz, ka notiks diskusija par to, vai iestādes, kura vēlas atsaukt sertifikātu, ko tā izsniegusi kļūdaini, konstatētie fakti ir patiesi, lai gan tā garantē sertifikātā norādītās informācijas pareizību. Skat. šo secinājumu 17. zemsvītras piezīmi.

²⁸ Skat. spriedumu, 2018. gada 11. jūlijs, Komisija/Beļģija (C-356/15, EU:C:2018:555, 99. punkts un tajā minētā judikatūra, sal., ar 98. punktu).

²⁹ Mans izcēlums.

³⁰ Ja pastāv atšķirīgs viedoklis par piemērojamiem tiesību aktiem, šīs normas otrajā daļā ir atsauce uz Regulas Nr. 987/2009 6. pantu. Skat. arī Lēmuma A1 8. apsvērumu un 1. punkta b) apakšpunktu.

³¹ Mans izcēlums.

³² Šajā nozīmē skat. Regulas Nr. 883/2004 76. panta 6. punktu un Regulas Nr. 987/2009 2. apsvērumu. Attiecībā uz gadījumiem, kuros Tiesa ir pieņēmusi nolēmumu, ņemdama vērā katras attiecīgās iestādes darbību ātrumu un situācijas, kad termiņi bijuši nesamērīgi, skat. spriedumus, 2018. gada 6. februāris, *Altun* u.c. (C-359/16, EU:C:2018:63, 55., 59. un 60. punkts), kā arī *Vueling* (80. un 81. punkts, kā arī 85. un 86. punkts).

³³ Par šīs Administratīvās komisijas lomu skat. spriedumu *Alpenrind* u.c. (58. un nākamie punkti, it īpaši 59. un 60. punkts, kā arī 62. punkts attiecībā uz tās lomas ierobežojumu līdz centieniem saskaņot to dalībvalstu kompetento iestāžu viedokļus, kuras tajā ir vērsušās).

41. Tādējādi man nešķiet, ka A1 sertifikāta atsaukšanai prasība par citas dalībvalsts viedokļa vai lēmuma par attiecīgajam darba ņēmējam piemērojamās sociālā nodrošinājuma sistēmas noteikšanu, pat ja atsaukšana notiek novēloti pēc sertifikāta izdošanas³⁴, varētu izrietēt no Regulu Nr. 883/2004 un Nr. 987/2009 – to tiesību normu, kas attiecas tikai uz situācijām, kad rodas grūtības noteikt piemērojamās tiesību aktus, pašreizējā redakcijā – vienīgi teleoloģiskas interpretācijas.

42. Ceturtām kārtām, attiecībā uz sociālo nodrošinājumu uzskatu, ka ir jāņem vērā princips, saskaņā ar kuru A1 sertifikāts rada attiecīgā darba ņēmēja dalības sociālā nodrošinājuma shēmā tiesiskuma prezumpciju³⁵, kas balstīta uz situāciju, kura apliecināta šajā dokumentā³⁶. Tāpat kā Komisija un Francijas valdība, uzsveru, ka šis sertifikāts nepiešķir tiesības³⁷. Tādēļ tā atsaukšana izraisa tikai to, ka kompetentās iestādes tiek atbrīvotas no minētā sertifikāta saistošās iedarbības.

43. Turklāt, ja izdevējstāde pieņem lēmumu par atsaukšanu, dubultu iemaksu risks nepastāv³⁸.

44. Tādējādi visi šie apsvērumi liecina par to, ka gadījumā, ja A1 sertifikāts tiek atsaukts pēc savas iniciatīvas, attiecīgo dalībvalstu kompetentajām iestādēm nav pienākuma veikt iepriekšēju apspriešanos vai saskaņošanu.

45. Tomēr sliecos uzskatīt, ka šis vērtējums būtu nepilnīgs, ja tajā netiktu ņemts vērā nošķirums, kāds jāveic starp sertifikāta atsaukšanu un tā izsniegšanu, jo šāda atsaukšana noteikti nelabvēlīgi ietekmē darba ņēmēju un var radīt būtiskas, pat kaitējošas praktiskās sekas, radot šaubas par darba ņēmēja tiesiskā stāvokļa vērtējumu³⁹.

46. Proti, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru A1 sertifikāta mērķis ir atvieglot darba ņēmēja pārvietošanos⁴⁰ un šis sertifikāts veicina tiesisko drošību gan darba ņēmējam, gan attiecīgajām iestādēm. Tiesa šo aspektu ir īpaši uzsvērusi judikatūrā par šī sertifikāta saistošo iedarbību un, visbeidzot, par lēmumu apturēt tā iedarbību⁴¹.

³⁴ Šajā gadījumā saskaņā ar *ZUS* rakstveida apsvērumiem 2016. gada 19. augustā izsniegtais sertifikāts tika atsaukts 2017. gada 1. decembrī – mazāk nekā trīs mēnešus pēc sākotnējiem konstatējumiem, kuros tika atklāta jauna informācija par attiecīgās personas situāciju.

³⁵ Skat. spriedumu, 2018. gada 6. februāris, *Altun* u.c. (C-359/16, EU:C:2018:63, 36. un 39. punkts).

³⁶ Skat. Regulas Nr. 987/2009 5. panta 1. punktu un 19. panta 2. punktu, kā arī spriedumu *Alpenrind* u.c. (75. punkts). Attiecībā uz atgādinājumu par to, ka fakti ir sertifikāta izsniegšanas pamatā, skat. arī spriedumu *A-Rosa Flussschiff* (57. punkts).

³⁷ Šajā nozīmē skat. spriedumu *A-Rosa Flussschiff* (38. punkts). Attiecībā uz atgādinājumu, ka Regulā Nr. 883/2004 paredzēto kolīziju normu vienīgais mērķis ir noteikt tiesību aktus, kas piemērojami personām, kuras ir kādā no situācijām, uz ko attiecas normas, kurās šie noteikumi paredzēti, un ka to kā [kolīziju normu] mērķis nav paredzēt nosacījumus, ar kādiem pastāvētu tiesības vai pienākums pievienoties noteiktai sociālā nodrošinājuma shēmai, skat. spriedumu, 2022. gada 15. septembris, *Rechtsanwaltskammer Wien* (C-58/21, EU:C:2022:691, 50. punkts un tajā minētā judikatūra). Sal. ar Regulas Nr. 883/2004 17.a apsvērumu un Tiesas pastāvīgo judikatūru, kurā atgādināts, ka ar šo regulu ieviestās tiesību aktu kolīziju normu sistēmas piemērošana ir atkarīga vienīgi no objektīvās situācijas, kādā ir attiecīgais darba ņēmējs (skat. spriedumu, 2020. gada 16. jūlijs, *AFMB* u.c. (C-610/18, EU:C:2020:565, 54. punkts)).

³⁸ Tātad šī situācija ir jānošķir no situācijas, kad uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde vienpusēji noraida apliecināto E 101 vai A1 sertifikātu, ko izsniegusi citas dalībvalsts kompetentā iestāde, pamatojoties tikai uz to, ka ir konkrēti netieši pierādījumi par krāpšanu. Skat. spriedumu *Vueling* (68. punkts).

³⁹ Par konkrētajām sekām, kādas ir jāparedz, skat., piemēram, Morsa, M., "Retrait des documents A1 dans le cadre d'une procédure pénale et recours introduit par le prévenu devant une juridiction administrative dans l'État membre d'établissement", *Droit pénal de l'entreprise*, Larcier, Brisele, 2021, Nr. 4, 352.–362. lpp., it īpaši 361. lpp., 23. punkts. Attiecībā uz administratīvajām grūtībām, kas saistītas ar jau veikto iemaksu atmaksāšanu un visu jau piešķirto pabalstu atgūšanu no attiecīgajiem darba ņēmējiem, skat. ģenerāladvokāta H. Saugmandsgora Ēes [*H. Saugmandsgaard Oe*] secinājumus lietā *Alpenrind* u.c. (C-527/16, EU:C:2018:52, 20. punkts un 13. zemsvītras piezīme). Par pienākumu novērst jebkādu risku, ka personām, kas ietilpst Regulas Nr. 883/2004 piemērošanas jomā, tiktu liegta aizsardzība sociālā nodrošinājuma jomā tāpēc, ka nav tiesību aktu, kas tām būtu piemērojami, skat. spriedumu, 2021. gada 3. jūnijs, *TEAM POWER EUROPE* (C-784/19, EU:C:2021:427, 32. punkts).

⁴⁰ Skat. Regulas Nr. 883/2004 1. un 45. apsvērumu un Regulas Nr. 987/2009 23. apsvērumu. Skat. spriedumus, 2021. gada 3. jūnijs, *TEAM POWER EUROPE* (C-784/19, EU:C:2021:427, 58. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra) un *DRV Intertrans* (58. punkts).

⁴¹ Skat. spriedumu *DRV Intertrans* (56. un 57. punkts).

47. Tādēļ, manuprāt, neatkarīgi no A1 sertifikāta atsaukšanas apstākļiem⁴², lai sniegtu atbildi, kas iesniedzējtiesai būtu noderīga, ir jāņem vērā divi sarežģītības cēloņi, tas ir:

- šim sertifikātam, tāpat kā apliecībai E 101, var būt atpakaļejošs spēks⁴³. Tiesa ir precizējusi, ka, “lai gan ir vēlams, lai šādas apliecības izsniegšana notiktu pirms attiecīgā laikposma sākuma, tā var arī notikt šī laikposma laikā vai pat pēc tā beigām[”]⁴⁴, un
- tiesību normas par noilgumu, kas konkrēti varētu ietekmēt sociālā nodrošinājuma iemaksu atmaksāšanu⁴⁵.

48. Turklāt Polijas valdība it īpaši ir vērsusi Tiesas uzmanību uz darba ņēmēja sociālā nodrošinājuma neesamības risku.

49. Tādēļ šādos apstākļos, manuprāt, ir jānorāda, ka Regulas Nr. 883/2004 76. panta 6. punktā paredzētā dialoga un samierināšanas procedūra⁴⁶ nav vienīgais regulējums, ko Savienības likumdevējs paredzējis, lai garantētu darba ņēmēju brīvas pārvietošanās efektīvu īstenošanu, izmantojot sociālo aizsardzību⁴⁷.

50. Vairākās citās normās paredzēta *informācijas apmaiņa, lai noteiktu attiecīgo personu tiesības un pienākumus*.

51. Pirmkārt, saistībā ar Regulas Nr. 883/2004 76. panta 4. punktā paredzēto sadarbību Regulas Nr. 987/2009 2. panta 2. punktā, 15. pantā, 16. panta 2. un 3. punktā un 20. pantā paredzēta informācijas apmaiņa tieši starp iestādēm vai sadarbības struktūrām atbilstoši šīs regulas 1. un 2. apsvērumā izvirzītajiem mērķiem.

52. Otrkārt, Regulas Nr. 883/2004 16. panta “Izņēmumi no 11.–15. panta” 1. punktā ir noteikts, ka “divas vai vairāk dalībvalstis, šo dalībvalstu kompetentās varas iestādes vai šo iestāžu norīkotās iestādes *vienojoties var paredzēt izņēmumus no 11.–15. panta* atsevišķu personu vai personu kategoriju interesēs”⁴⁸.

⁴² Papildus apstākļiem pamatlietā Regulas Nr. 987/2009 14. panta 10. punktā paredzētais noteikums – ka atsevišķos gadījumos, lai noteiktu piemērojamos tiesību aktus, attiecīgās iestādes ņem vērā nākotnes situāciju, kas paredzēta turpmākajiem divpadsmit kalendārajiem mēnešiem, – sekmē pārskatīšanas pamatojuma rašanos. Skat. Praktisko rokasgrāmatu, 28. lpp. (pēc analogijas ar lietu pirms 3. piemēra) un 36. lpp.

⁴³ Par šo spēku provizorisks dalības gadījumā skat. Regulas Nr. 987/2009 6. panta 4. punktu.

⁴⁴ Skat. spriedumu *Alpenrind* u.c. (70. un 71. punkts un tajos minētā judikatūra).

⁴⁵ Skat. spriedumu *Vueling* (69. punkts). Par grūtībām krāpšanas gadījumā atgūt pienākošās summas un grūtībām gaidīt lēmumu par A1 sertifikāta atsaukšanu skat. Emeriau, A., “Le travail détaché en Europe: concurrence sociale déloyale ou garantie d’un socle minimal de protection?”, *Informations sociales*, Caisse nationale d’allocations familiales, Parīze, 2021, Nr. 203–204, 144.–152. lpp., it īpaši 150. lpp.

⁴⁶ Skat. šo secinājumu 30.–32. punktu.

⁴⁷ Skat. šo secinājumu 40. zemsvītras piezīmi.

⁴⁸ Mans izcēlums.

53. Tādēļ, pirmām kārtām, tāpat kā Čehijas, Beļģijas un Francijas valdības, pamatojoties uz Regulas Nr. 883/2004 76. panta 4. punktu, kā arī Regulas Nr. 987/2009 2. un 20. pantu kopsakarā ar minētās regulas 6. pantu, uzskatu, ka tad, ja A1 sertifikāts tiek atsaukts pēc izdevējiestādes iniciatīvas, šīs normas nodrošina tiesisko regulējumu – kurš pietiekami aizsargā darba ņēmējus⁴⁹ – procedūrai, kurā ietverti šādi posmi:

- vienpusējais lēmums atsaukt A1 sertifikātu, tiklīdz kļuvusi zināma informācija, kura acīmredzami padara to nederīgu⁵⁰, un
- attiecīgās personas un uzņēmējas dalībvalsts iestādes informēšana⁵¹, cik iespējams īsos termiņos⁵².

54. Otrām kārtām, šajā stadijā darba ņēmēja aizsardzību arī var īstenot trijos veidos. Vispirms viņš vai viņa darba devējs var lūgt uzņēmējas dalībvalsts iestādei A1 sertifikātu⁵³.

55. Pēc tam gadījumā, ja iestādes, kas tiek informēta par A1 sertifikāta atsaukšanu, un iestādes, kura to nolēmusi, viedokļi atšķiras, pirmā minētā iestāde var provizoriski piešķirt pabalstus ar nosacījumiem, kas paredzēti Regulas Nr. 987/2009 6. panta 2. punktā⁵⁴. Attiecībā uz Polijas valdības paustajām bažām par kompetentās iestādes bezdarbību vēlos norādīt, ka no Tiesai nosūtītajiem rakstveida apsvērumiem neizriet, ka konkrētās grūtības, kādas jāpārvar attiecīgā darba ņēmēja interesēs⁵⁵, atšķirtos no grūtībām, ko rada A1 sertifikāta atsaukšana pēc citas dalībvalsts iestādes lūguma⁵⁶.

56. Gluži pretēji, ņemot vērā aplūkojamo situāciju, man šķiet, ka nepietiek ar vienkāršu ieteikumu pēc analogijas ar atsevišķām Regulas Nr. 987/2009 normām par saprātīgiem apspriešanās termiņiem pirms lēmuma par A1 sertifikāta atsaukšanu. Proti, jautājums ir par to, ka tiek izbeigta sertifikāta, par kura kļūdainību nav šaubu, iedarbība, ja šo iedarbību nevar saglabāt provizoriski⁵⁷. Turklāt vēlos vērēt uzmanību, no vienas puses, uz to, ka risinājumus darba ņēmēju interesēs praksē var īstenot atkarībā no iestādes, kā uzsvērušas Čehijas, Beļģijas⁵⁸ un Francijas valdības. No otras puses, sadarbību starp dalībvalstīm var īstenot divpusēji, ievērojot Regulā Nr. 883/2004 noteiktās attiecīgo personu tiesības⁵⁹.

⁴⁹ Par darba ņēmēju aizsardzības principu un tiesiskās drošības principu saistībā ar pārvietošanās brīvību skat. šo secinājumu 40. zemsvītras piezīmi.

⁵⁰ Atgādinājumam, ņemot vērā izdevējiestādes pienākumu pareizi izvērtēt Regulu Nr. 883/2004 un Nr. 987/2009 piemērošanai būtiskos faktus un nodrošināt sertifikātā norādītās informācijas pareizību, skat. šo secinājumu 17. zemsvītras piezīmi. Par to, ka nepastāv varbūtējas domstarpības, kas izrietētu no apliecinātās situācijas acīmredzami kļūdainā rakstura, skat. šo secinājumu 27. zemsvītras piezīmi.

⁵¹ Lojālas sadarbības principa dēļ; skat. šo secinājumu 35. punktu.

⁵² Par efektivitātes un ātruma principu skat. šo secinājumu 40. punktu. Par pārbaucēju pieprasījumu plūsmu skat. arī šo secinājumu 19. zemsvītras piezīmē minēto Komisijas ziņojumu, it īpaši 22. tabulu.

⁵³ Skat. Regulas Nr. 987/2009 5. pantu un 19. panta 2. punktu, kā arī šo secinājumu 4. zemsvītras piezīmi.

⁵⁴ Šajā nozīmē skat. spriedumu *Alpenrind* u.c. (76. punkts) par A1 sertifikāta atsaukšanas faktu.

⁵⁵ Skat. šo secinājumu 45. un 47. punktu. Šajā ziņā vēlos piebilst, ka nav sniegtas nekādas norādes attiecībā uz šo lietu.

⁵⁶ Šajā ziņā skat. arī šo secinājumu 19. zemsvītras piezīmē minēto ziņojumu, 51. lpp., 23. tabula. Skat. arī *Morsa, M.*, minēts iepriekš, 362. lpp., 25. punkts.

⁵⁷ Skat. spriedumu *DRV Intertrans* (27. un 57. punkts).

⁵⁸ Skat. arī šo secinājumu 19. zemsvītras piezīmē minēto ziņojumu, 51. lpp., 23. tabula.

⁵⁹ Skat. Regulu Nr. 883/2004 un Nr. 987/2009 8. pantu, kā arī pēdējās minētās regulas 8. apsvērumu. Sadarbības cīņā pret krāpšanu piemēram skat. *Emeriau, A.*, minēts iepriekš, 149. lpp., un *Morsa, M.*, minēts iepriekš, 361. lpp., 24. punkts.

57. Turklāt domstarpības vai grūtības Regulas Nr. 883/2004 interpretācijā vai piemērošanā attaisnos dialoga un samierināšanas procedūras izmantošanu, kas šajos precīzajos gadījumos paredzēta Regulās Nr. 883/2004 un Nr. 987/2009⁶⁰.

58. Visbeidzot tajā pašā laikā, ja sertifikāta nav, attiecīgajam darba ņēmējam vai viņa darba devējam joprojām ir tiesības celt prasību tiesā, lai tā lemtu par darba ņēmēja dalību [sociālās nodrošinājuma sistēmā], kā pierāda pamatlieta⁶¹.

59. Trešām kārtām, vēlos norādīt, ka kaitējošu seku risks darba ņēmējam ir ierobežots situācijās, kas nav saistītas ar krāpšanu⁶².

60. Tādējādi ierosinu Tiesai uzskatīt: ja nav Regulās Nr. 883/2004 un Nr. 987/2009 paredzētā dialoga un samierināšanas procedūras, tad gadījumā, ja iestāde, kas kļūdaini izsniegusi A1 sertifikātu, to pēc savas iniciatīvas atsauc, šai iestādei ir pienākums cik iespējams īsos termiņos informēt uzņēmējas dalībvalsts iestādi, taču nav pienākuma iepriekš ar to apspriesties.

V. Secinājumi

61. Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, ierosinu Tiesai uz *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 987/2009 (2009. gada 16. septembris), ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu, ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 22. maija Regulu (ES) Nr. 465/2012, pirmkārt, 5., 6. un 16. pants, kā arī, otrkārt, 2. un 20. pants

ir jāinterpretē tādējādi, ka

- iestāde, kura pēc pārbaudēm, ko tā veikusi pati pēc savas iniciatīvas, ir konstatējusi, ka tā kļūdaini izsniegusi A1 sertifikātu, var to atsaukt, iepriekš nesākot dialoga un samierināšanas procedūru ar attiecīgo dalībvalstu kompetentajām iestādēm, lai noteiktu piemērojamos tiesību aktus;
- tomēr šai iestādei ir pienākums cik iespējams īsos termiņos informēt attiecīgo dalībvalstu kompetentās iestādes par tās lēmumu par atsaukšanu.

⁶⁰ Skat. šo secinājumu 29. un 34.–36. punktu.

⁶¹ Šajā nozīmē skat. spriedumu *Alpenrind* u.c. (61. punkts).

⁶² Skat. Praktisko rokasgrāmatu, 36. lpp. beigas un 37. lpp.